

POSTANOWIENIE

20 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym w dniu 20 marca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku M.S. i B.S.

z udziałem E.M., K.B., T.K., T.C., Z.S., D.S., A.K., E.K., J.S., R.S., B.K. poprzednio S., J.S.1, E.D., M.F., C.L., A.C., A.B., L.L., A.S., L.G., K.J., H.L., E.C., E.S., T.K.1, B.S.1, A.K.1, D.S.1, S.S., R.K., W.D., Z.D. i Z.D.1

o stwierdzenie zasiedzenia własności,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców

od postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie

z 23 listopada 2022 r., IV Ca 2662/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 30 listopada 2018 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Północ w Warszawie stwierdził, że własność bliżej określonej nieruchomości stanowiącej działkę ewidencyjną o numerze [...] z obrębu [...], położonej w W. przy ul. [...], nabyła przez zasiedzenie z dniem 15 czerwca 1986 r. J.S. (pkt I); stwierdził, że własność bliżej określonej nieruchomości stanowiącej działki ewidencyjne o numerach [...] i [...] z obrębu [...], położonej w W. przy ul. [...], na zasadach

wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej nabyli przez zasiedzenie z dniem 11 lipca 1970 r. K.S. i M.S. (pkt II); stwierdził, że własność nieruchomości stanowiących działki ewidencyjne o numerach [...] i [...] z obrębu [...], położonych w W. przy ul. [...], nabyła przez zasiedzenie z dniem 25 marca 1970 r. J.S. (pkt III); oddalił wniosek w pozostałej części (pkt IV); orzekł w sprawie kosztów postępowania (punkty V-XI), postanowił o przyznaniu pełnomocnikom uczestników K.C. i Z.D. bliżej określonych kwot tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną z urzędu (punkty XII-XIII); nakazał pobranie od wnioskodawców M.S. i B.G. oraz uczestniczek H.L., E.C., C.L., A.C., A.B. i L.L. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie bliżej określonych kwot tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych (punkty XIV-XVII).

2. Na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawców M.S. i B.G. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie postanowieniem z 23 listopada 2022 r. oddalił apelację.

3. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiedli wnioskodawcy. Skarżący wniesli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżący stwierdzili, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona wobec rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego i przepisów postępowania, ponieważ „w toku postępowania odwoławczego i podejmowanych czynności decyzyjnych związanych z wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna sądu”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania

cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

5. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga nie zawiera wnioskodawców argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., uzasadniająca przyjęcie sprawy do rozpoznania.

6. Przede wszystkim należy zauważyć, że skarżący nie uzasadnili należycie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie tzw. przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy łączne uzasadnianie podstaw kasacyjnych i wniosku o przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarżący natomiast w uzasadnieniu skargi kasacyjnej do rozpoznania przedstawili jedynie swe zastrzeżenia co do poczynionych przez sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny dowodów oraz co do treści uzasadnienia postanowienia, natomiast elementy składające się

na uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania są rozporoszone. Z uzasadnienia skargi kasacyjnej nie wynika przy tym jednoznacznie, które przepisy i w jaki sposób miałyby zdaniem skarżących zostać naruszone przez Sąd Okręgowy w sposób kwalifikowany, przemawiający za oczywistą zasadnością skargi. Nie jest zaś rolą Sądu Najwyższego poszukiwanie argumentów uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w treści uzasadnienia skargi, jeżeli strona nie powołała ich we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 20 października 2016 r., I PK 59/16; z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16; z 10 maja 2018 r., I CSK 800/17; z 30 września 2019 r. V CSK 189/19 29; z grudnia 2022 r., I CSK 1420/22).

7. W kwestii oczywistej zasadności skargi jako przyczyny kasacyjnej w pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienie SN z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12). Analiza sprawy wskazuje, że ustalenia sądów nie zawierają zarzucanych przez skarżących uchybień, które kwalifikowałyby skargę jako oczywiście uzasadnioną.

8. Skarżący podnoszą, że o oczywistej zasadności skargi świadczy rażące jego zdaniem naruszenie prawa materialnego i prawa procesowego (jak wyżej zwrócono uwagę – bez należytego skonkretyzowania). Skarżący zarzucają Sądowi odwoławczemu przede wszystkim błędne (bądź niepełne) ustalenia w kwestii

zaistnienia przesłanek zasiedzenia przez J.S. nieruchomości stanowiącej działkę ewidencyjną o nr [...] z obrębu [...] położonej w W. przy ul. [...]. Twierdzenia te w istocie zmierzają do polemiki z ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów dokonanyymi przez sądy obu instancji. Jednakże w postępowaniu kasacyjnym jest to niedopuszczalne. Zgodnie bowiem z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest sądem prawa, a nie sądem faktu, i nie dokonuje kontroli prawidłowości oceny dowodów przeprowadzonej przez sąd drugiej instancji, jak również kontroli prawidłowości dokonanych ustaleń faktycznych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 5 stycznia 2011 r., III CSK 72/10). Sąd Najwyższy jest tym samym związany ustaleniami faktycznymi dokonanyymi przez sąd powszechny. Oznacza to niedopuszczalność powoływania się przez skarżących na wadliwość orzeczenia sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów, również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20). Skarżący nie wskazali również jasno, na czym miałyby polegać zarzucana wewnętrzna sprzeczność ustaleń Sądów meriti w powyższej kwestii. Ustalenia w spornej kwestii sprowadzały się wszakże do stwierdzenia, że materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwolił stanowczo stwierdzić, że J.S. była wyłączną posiadaczką samoistną nieruchomości przez wymagany prawem okres (zob. zwłaszcza k. 3418 akt sprawy).

9. Również niezasadne są zarzuty skarżących co do naruszenia przepisu art. 328 § 2 k.p.c. Powołanie tego przepisu jest wprawdzie błędne (dotyczy on doręczenia uzasadnienia), niemniej z kontekstu wynika, że skarżący podważają prawidłowość uzasadnienia postanowienia Sądu drugiej instancji (art. 327¹ k.p.c.). Tymczasem trudno zauważyć, by w spornym zakresie uzasadnienie zaskarżanego postanowienia zawierało uchybienia, które uniemożliwia Sądowi Najwyższemu przeprowadzenie kontroli prawidłowości orzeczenia, a tylko takie mogą stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną (zob. wyroki SN: z 7 października 2005 r., IV CK 122/05; z 28 listopada 2007 r., V CSK 288/07; z 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07; postanowienie SN z 23 lipca 2015 r., I CSK 654/14). Należy podkreślić, że uzasadnienie orzeczenia sądu odwoławczego nie musi zawierać wszystkich

elementów typowych dla uzasadnienia orzeczenia pierwszoinstancyjnego, lecz jedynie te elementy, które ze względu na treść apelacji i zakres rozpoznania sprawy są niezbędne do przedstawienia motywów rozstrzygnięcia wydanego przez ten sąd, a naruszenie przez sąd drugiej instancji zasad sporządzania uzasadnienia orzeczenia jedynie wyjątkowo może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną, co ma miejsce, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej.

10. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

[SOP]

[a.ł]